

Oponentský posudek na bakalářskou práci Petry Čejkové

Práce se skládá ze dvou hlavních částí - rešerše literatury o funkci městské zeleně s důrazem na rekreaci obyvatelstva a vlastního terénního výzkumu, který probíhal v několika lesích na území města Prahy. Obě části spolu tematicky souvisí a tvoří logický celek, výrazně se však odlišují co do vědecké kvality. Zatímco první část je standardním literárním přehledem na bakalářské úrovni, který je hezky zpracovaný a jako bonus pro oponenta jej oživuje čtivý sloh, druhá část představuje únavnou popisnou studii. I u ní je nutno vyzdvihnout výbornou literární úroveň a také občasné pokusy o vlastní interpretaci zjištěných fenoménů; obojí bývá v dnešních studentských pracích vzácným zbožím obvykle mizerné jakosti. Bohužel tyto jinak pozitivní vlastnosti dosti nízkou vědeckou kvalitu vlastního výzkumného počínu nezachraňují. Problémy vidím v následujících aspektech:

- Není jasné, proč potřebujeme vědět, kolik lidí do pražských lesů vyráží a co je k tomu motivuje. Je hezké, že autorka mluví o návaznosti na dřívější práce zaměřené na sčítání turistů, bohužel tohle není dostatečně silný argument k provedení takového výzkumu a ostatně ani u oněch dřívějších studií není přesvědčivě uvedeno, kam takové sčítání lidské poznání posune.

- Výzkum postrádá jakékoliv silné otázky, které by shromážděním dat o návštěvnicích pražských lesů poskytly nové pohledy na studovanou problematiku. Ověřování, zda se i tady jako klíčový faktor pro návštěvu lesa projeví časová dostupnost, který potvrdily všechny zahraniční studie citované v rešeršní části, mi připadá dost triviální. Tento dojem ještě umocňuje hlavní výsledek provedení výzkumu - dostupnost lesa skutečně predikuje jeho návštěvnost i Praze. Kdo by to byl čekal... Chápu, že nové neotřelé výzkumné otázky řešitelné v rámci bakalářské práce je velmi obtížné vymyslet, ale na druhou stranu určité snadno proveditelné možnosti existují: např. lze vyvinout dosud nestudovaný kontext, v němž se daná problematika řeší, novou metodu zpracování dat, inovativní přístup ke sběru dat, shromáždění dosud nestudovaných vysvětlujících proměnných atd. atd. Podobná jednoduchá vylepšení, pokud se je podaří v textu vhodně uvést a okomentovat a studii na nich tak zvaně postavit, mohou i pomocí starých otázek otevřít badatelům nové obzory. Je možné, že něco z toho se v práci objevuje, bohužel to však není z textu dostatečně patrné.

- Data nejsou statisticky zpracována ve formě testů, které by kvantifikovaly pravděpodobnost náhody jako alternativního vysvětlení popisovaných jevů. Jsem si vědom toho, že tohle je laciná výtka, protože studenti ÚŽP chodí na příslušné kurzy až v magisterském studiu a protože autorka sama přiznává absenci inferenční statistiky ve své práci. Nicméně když už se rozhodla svá data popisovat a formuluje jisté výzkumné otázky, mohla si dovednosti v tomto směru doplnit nebo požádat starší kolegy o pomoc. I jednoduché neparametrické testy by výsledky posunuly na jinou úroveň.

- Diskuse, která má vlastní výsledky zasazovat mezi již dříve publikovaná zjištění, je přes nezanedbatelný rozsah ve skutečnosti velmi strohá. Její větší část zabírá opakování výsledků, na začátku se zase čtenář setká s větami, které již zazněly úvodu práce. Skutečná diskuse probíhá jen v několika odstavcích - tam, kde autorka interpretuje svá zjištění s ohledem na další nepodchycené faktory (např. nižší podíl cyklistů v dotaznicích), a kde říká, že výsledky z pražských lesů jsou stejné jako výsledky z jiných měst nebo ze Šumavy. Je škoda, že už se dále nezamýšlí, co tyto podobnosti či drobné rozdíly způsobuje; takové zamyšlení by rovněž

představovalo obecnou přidanou hodnotu, které se jinak v části práce věnované vlastnímu výzkumu zoufale nedostává.

Má-li dojít na celkové zhodnocení práce, jsem v rozpacích. Pokud by bakalářka obsahovala pouze rešerši, bez váhání bych doporučil ocenit ji jako vynikající, snad jen s poukazem na možnosti rozšíření v určitých místech. Vlastní výzkum celkový dojem dosti kazí, ale zde zase musím upozornit, že jako badatel zkoumající v úplně jiné sféře lidského tázání problematice turismu příliš nerozumím - byl bych velmi rád, kdyby autorka dokázala vyvrátit moje výtky jako neopodstatněné a mohl bych tak kladný posudek rozšířit na celé dílo. K obhajobě práci doporučuji.

Jiří Reif, oponent

18. 8. 2011

Otázky

1. Autorka podrobně rozebírá faktory, které ovlivňují návštěvnost městské zeleně v evropských městech, a nalézá jisté geografické rozdíly. O jejich interpretaci se však příliš nepokouší, proto se ptám - čím si např. vysvětluje, že obyvatelé Odense raději cestují dál za kvalitnější zelení a naopak obyvatelé Vídně jdou do lesa tam, kam to mají nejbližší? Nejde třeba o artefakt způsobený odlišností metodiky použité v různých studiích?
2. Mezi pojednávanými faktory chybí možnost, že v některých městech mají lidé pro svůj volný čas k dispozici jiné než městské lesy - např. města v sousedství národního parku asi budou vykazovat nižší návštěvnost městské zeleně než města v industriální krajině. Hodnotily tento faktor nějaké studie? Nelze jím vysvětlit rozdíly mezi městy uvedené v rešerši?
3. Autorka cituje studii Fullera a Gastona, kteří ukázali, že podíl zeleně na rozloze evropských měst nejvíce ovlivňují zeměpisná šířka a délka. Při vší úctě k oběma renomovaným autorům, geografie sama o sobě neovlivňuje vůbec nic, ale její zjevně silný statistický efekt zřejmě ilustruje působení nějaké jiné síly formující zeleň ve městech, která roste směrem na sever a na západ. Dokázala by autorka navrhnout, co by za oním výrazným geografickým pattern mohlo stát?